

שיעור שיט

מל"ת רפ. מ"ע קעז. מל"ת רעו. עדר.

מצוה רפ שהזהיר השופט מהטות משפט הגרים והיתומים. והוא אמרו יתעלה לא תטה משפט גר יתום. והנה כבר התבאר שמי שיטה משפט אחד מישראל עובר בלאו אחד. והוא אמרו לא תעשה עול במשפט. ואם הטה משפט גר עובר בשני לאוין ואם היה גר יתום עובר בשלשה לאוין. (תצא, שם פ"כ):

מצוה קעז היא שצוה לכל הדיינין להשוות בין בעלי דינין ושיהיה נשמע כל אחד מהם עם אורך דבריו או קצורם, והוא אמרו יתעלה בצדק תשפוט עמיתך ובא הפירוש בספרי שלא יהא אחד מדבר כל צרכו ואחד אומר לו קצר דבריו וזו אחת מהכוונות שכולל עליהם הצווי הזה ובא גם כן שכל איש מצווה לדון דין תורה כשיהיה יודע בו הריב שבין בעלי דינים. ובביאור אמרו אחד דן את חבירו דבר תורה שנאמר בצדק תשפוט עמיתך. ובכללה גם כן שיתחייב שידון את חבירו לכף זכות ולא יפרש מעשיו ודבריו אלא לטוב. וכבר נתבאר משפטי מצוה זו במקומות מפוזרים בתלמוד. (קדושים תהיו, סנהדרין פכ"א):

מצוה רעו שהזהיר הדיין שלא לירא מאדם מזיק גוזם ודובר עתק ולא יחתוך עליו הדין והאמת, אבל הוא חייב לחתוך את הדין ולא ישים לב במה שיקרה עליו מן ההיזק מן האיש ההוא. והוא אמרו יתעלה לא תגורו מפני איש. ולשון ספרי לא תגורו שמא תאמר מתירא אני מאיש פלוני שמא יהרגני או שמא ידליק את גדישי או שמא יקצץ את נטיעותי תלמוד לומר לא תגורו מפני איש. (אלה הדברים, שם פכ"ב):

מצוה רעד שהזהיר הדיין שלא לקחת שוחד מבעלי הריב ואפילו לדון אמת. והוא אמרו יתעלה ושחד לא תקח. וכבר נכללה האזהרה בזה הענין. ובספרי לא תקח שחד אפילו לזכות את הזכאי ולחייב החייב. וכבר התבאר דיני מצוה זו במקומות מסנהדרין. (ואלה המשפטים, שם פרק כ"ג):